

EHTO- LEHDON PAKOLAISET

MINNA
LINDGREN

TEOS

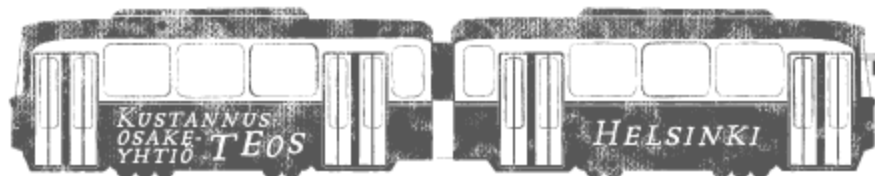
EHTO- LEHDON PAKOLAISET

MINNA
LINDGREN

TEOS

MINNA
LINDGREN

EHTO-
LEHDON
PAKOLAISET

Tämä on Kustannusosakeyhtiö Teoksen ensimmäistä kertaa vuonna 2014
painettuna laitoksena julkaiseman teoksen sähkökirjalaitos.

Teoksen sähköinen jakelu ja osittainenkin kopiointi muuhun kuin lain sallimaan
yksityiseen käyttöön ilman tekijänoikeudenhaltijan lupaa on korvaus- ja
rangaistusvastuun uhallä kielletty.

© Minna Lindgren, 2014

Kannen suunnittelu Jenni Saari

ISBN 978-951-851-633-3

Kustannusosakeyhtiö Teos 2014

Siiri Kettunen heräsi kauheaan meteliin ja luuli joutuneensa helvettiin. Hän kuunteli yläpuoleltaan tulevaa jyryä, seinän takaa kuuluvaa pauketta ja jostain kaukaa kantautuvaa ryskettä ja muisti, että Ehtoolehdossa oli jo jonkin aikaa uhkailtu asukkaita putkiremontilla.

Toukokuussa koko palvelutalo oli saarrettu rakennustelineillä ja paketoitu muoviin, vain vallihauta puuttui. Ikkunat oli pidettävä kiinni, samoin parvekkeen ovet, eikä sisään tullut lainkaan valoa. Kevät oli aurinkoinen ja harvinaisen helteinen, ja asunnoissa oli säkkipimeää ja ummehtunutta kuin sähkösaunassa.

Siiri katseli kelloradiota yöpöydällään. Kello oli vasta seitsemää yli kuusi maanantaiaamuna ja talossa oli täysi tuhotyö käynnissä. Kovin ahkerilta vaikuttivat nämä remonttimiehet, vaikka sitäkin oli moni asukas epäillyt, kun oli käynyt ilmi, että urakoinnista vastasi ulkomainen yhtiö ja suurin osa työntekijöistä tuli Puolasta, Venäjältä ja Virosta.

Meteli kävi yhä sietämättömämmäksi. Joku jyskytti seinän takana niin kovaa, että Siiri pelkäsi koko talon hajoavan. Kuvittelivatko remonttimiehet, että kaikki vanhukset olivat kuuroja, ja siksi he saivat huseerata aamuyöstä kuin mielipuolet välittämättä asukkaista? Hän nousi hitaasti ylös, laski vanhat jalkansa harmaalle muovilattialle ja odotteli hetken, että suhina päässä hellitti. Jalat olivat muuttuneet iän myötä paksuiksi tolpeiksi, vaikka hänellä oli

nuorena niin kauniit nilkat, että sai aina kuulla miehiltä kohteliaisuuksia. Hän katseli omia vieraita jalkojaan ja kuunteli kohinaa päässään. Kummallista. Luulisi, että seinien kaatamisesta ja lattian poraamisesta koitua meteli voittaisi hänen kalkkeutuneiden verisuoniensa huminan, mutta päinvastoin, tuntui kuin pää ei rauhoittuisi tänä aamuna lainkaan.

Hän nappasi sängynpäädyltä aamutakkinsa, työnsi jalkansa tohveleihin ja nousi ylös. Hän ei pitänyt tohveleista, mutta Irma oli pakottanut hänet käyttämään niitä. Jos hän juoksentelisi ympäriinsä sukkasillaan, hän kaatuisi ja löisi päänsä, eikä Irma halunnut hoitaa häntä halvaantuneena. Hän hymyili hetken ajatellessaan Irmaa ja toivoi, että kello olisi kymmenen. Silloin hän voisi livahtaa käytävän kautta Irman luokse murukahville lukemaan päivän lehteä. Mutta Irma ei ollut tähän aikaan hereillä, ei edes keskellä remonttia, sillä hänellä oli vahvimmat mahdolliset unilääkkeet.

”Ne ovat vaarattomia”, Irma aina sanoi ja pyyhkäisi kädellään huolettomasti ilmaa niin, että kultaiset rannerenkaat kilahtivat. ”Sellaisia nukahtamispastilleja. Ei niistä tule pöpipääksi, ne vain auttavat nukkumaan hyvin. On tärkeätä, että vanhus lepää ja nukkuu hyvin. Minä otan sen pillerin aina viskin kanssa, koska sekin rauhoittaa mukavasti.”

Venyteltyään hetkisen kolottavia jäseniään Siiri käveli keittiöön ja joi kaksi lasia vettä väkisin. Toinen lasillinen otti voimille. Hän joi kolme kulausta, lepäsi hetken, hengitti syvään ja joi taas yhden. Oli tärkeätä juoda paljon. Vanhuuteen kuului kuivuminen. Sen takia 70-vuotiaskin, nuori ihminen, ei enää kestänyt alkoholia yhtä hyvin kuin ennen. Ja kun kuivui, tuli kaikenlaisia kremppoja. Ikenet

tulehtuivat, iho kutisi ja suoli juuttui ummelle. Lääkärit määräisivät niihin sitten lääkkeitä sen sijaan, että käskisivät juoda enemmän vettä.

Tänä aamuna kaksi tavallista lasia vettä tuntui valtavalta urakalta. Siiri sai lopulta velvollisuutensa suoritettua ja huohotti hetken kuin suurenkin urheilusuorituksen jäljiltä. Jyskytys ja pörinä voimistuivat. Meteliä tuli joka suunnalta, pään sisältä ja ulkoa, tarkemmin kuunneltuna myös hänen ovensa takaa.

Siiri katseli epäluuloisena oveaan, ikään kuin se pystyisi selittämään, mistä oli kyse, kun sitä tuijotti oikein vaativasti. Ilmeisesti siellä todella oli joku moukarin kanssa pyrkimässä sisään. Siiri etsi hetken käsilaukkuaan. Se ei ollut puhelinpöydällä eikä olohuoneessa, ei hänen sängyllään eikä yöpöydällään, mutta ilmestyi yhtäkkiä ihanasti eteisen rottinkituolille, missä sen kuuluikin olla. Hän otti laukun käsivarrelleen, jonkinlaiseksi turvaksi kaiken pahan varalta, ja raotti varovaisesti ovea.

”Kukkokiekuu!” kaikui käytävässä niin korkealta ja kimakasti, että poraaminen ja moukarointi taukosivat hetkeksi. Irmakin oli hereillä.

”Eikö ole kauheata? Kuin olisimme joutuneet helvettiin! Sinne me kyllä tätä menoa päädyimmekin, kun emme kuole niin kuin kunnon ihmiset. Nyt olisi pieni joukkoeutanasia paikallaan. Döden, döden, döden.”

”Irma! Kuinka sinä olet hereillä näin aikaisin?”

”Oletko kuuro? Minun asuntoani myllätään moukarilla. Sinne ilmestyi parrakas mies aamuyöstä, marssi kylpyhuoneeseen ja alkoi jyskyttää. Hätäpäissäni kiskoin jotain päälleni ja tulin tänne evakkoon. Onko sinulla aamiaista?”

Irma oli kaikin puolin touhukas. Hänellä oli yllään tyylikäs

sininen kesäleninki, harteilla vaalea virkattu saali, mutta jalassa oudot vaaleanpunaiset jalkineet. Jonkinlaiset muoviset suihkutossut.

”Crocksit. Näitä käyttävät kaikki”, Irma sanoi samalla kun avasi Siirin jääkaapin nähdäkseen, oliko siellä kaakkua aamiaiseksi. ”Kuulitko sinä, miten ne remonttimiehet puhuivat keskenään? Kovaa kailottivat kaiken maailman kielillä minun oveni takana ennen kuutta. Mutta yksi osasi kiroilla oikein taitavasti suomeksi. Vittua veteli joka väliin, siihen minä heräsin.”

Siiri ei ollut koskaan kuullut Irman päästävän suustaan sitä sanaa. Hän katseli hämmästyneenä ystäväänsä, joka ei ollut millänsäkään, kaiveli vain jääkaappia ja hyräili nuoruutensa schlageria. ”Tullaan, tullaan, toimehen me tullaan, vielä on viitonen kahviin ja pullaan...”

Siiri auttoi Irmaa löytämään folioon käärityn kuivakakun alahyllyltä. Se oli toissapäiväistä, tai ostettu Alepasta toissa päivänä ja todennäköisesti leivottu kuukausi sitten jossain päin Baltian maaseutua. Samapa tuo, se maistui yhä hyvältä. Siiri yritti valuttaa vettä hanasta, mutta sitä ei tullut. Vesi oli katkaistu, ilman varoitusta. Onneksi pannussa oli eilistä vettä, Siiri pani sen kiehumaan ja kaivoi kuivamuonakaapista murukahvia. Hän tiesi, että Irmasta kakku maistui parhaalta, kun sen kastoi kahviin.

”Kaakku se on”, Irma sanoi, kuten aina. ”Kaakku pitää dopata kahviin, sillä tavalla se on gutaa. Aijai, onneksi meteli ei turruta makuaisteja.”

He istuivat Siirin pöydän ääressä, nautiskelivat kaakkua ja kahvia ja selailivat päivän sanomalehteä. Yläkerrasta kuului tauotonta pörinää, kuin joku jyskyttäisi katuporalla lattiaa, joka oli heidän kattonsa. Seinän takaa Irman asunnosta toivat jyrinään kontrapunktia epärytmisesti aksentoidut

iskut, kun joku hakkasi seinää tai lattiaa. Lehdessä oli kauhean vähän luettavaa, niin kuin kesäisinä maanantaina aina. Kuolinilmoituksiakaan ei ollut kuin kaksi, molemmat yhtä ikäviä. He katselivat hetken näiden kuolleiden titteleitä. Meidän rakas diplomi-insinööri, vaari ja veli. Meille niin rakas puhtaanapitolaitoksen aluejohtaja.

”Tarkoittavatko omaiset todella, että tämä Olavi Edvard on ollut heille rakas diplomi-insinööri?” Irma sanoi ja alkoi nauraa niin, että kuivakakku meni väärään kurkkuun. Hän yski aikansa, yski ja nauroi, huitoi käsillään ja pyyhki nenäliinalla vuotavia silmiään. ”Aijai sentään! Pannaanko sinun kuolinilmoitukseesi ’rakas puhtaaksikirjoittaja’?” Hän joi aimo kulauksen kahvia ja nauroi taas. Sitten hän huokaisi syvään, katsoi harmaata muovia, jolla ikkunat oli peitetty, ja kaivoi käsilaukustaan vihreän läpyskän.

”Tämä on aipäd. Se kirjoitetaan ipad ja Anna-Liisa lausuu sen kuin se olisi ruotsia.”

”Sinä ostit sen?” Siiri huudahti kauhuissaan. Olihan Irma uhkaillut aikeillaan, mutta Siiri ei voinut kuvitella, että tämä päivä koittaisi, kun Irmalla todella oli oma tablettitietokone käsilaukussaan. Ja nyt Siirin pöydällä kuivakakkumurusten seassa. ”Eikö se ollut hirveän kallis?”

”Ei ollenkaan”, Irma sanoi ja silitteli läpyskää kuin se olisi kotieläin. Koneesta alkoi kuulua ääniä ja sitten ruudulle ilmestyi erilaisia kuvia. Se siis todella heräsi henkiin pelkästä kosketuksesta, paijailemalla. ”Tai enhän minä voi tietää, mitä tämä maksoi, kun minä ostin tämän Stockan kortilla ja silloin mikään ei maksa juuri mitään. Bonuksia vain ropisee. Myyjä vakuutti minulle, että tämä oli hyvä ostos. Kestävä ja laadukas, sitä paitsi nätin näköinen, eikö olekin?”

Irma jatkoi lättynsä silittelyä, ja se totteli häntä kiltisti.

Ruudulle ilmestyivät pelikortit ja Irma näytti, miten kätevää oli panna pasianssia ilman pelikortteja. Siirin mielestä se oli typerää. Hän ei halunnut katsella, kun Irma seurusteli koneensa kanssa hänen kahvipöydässään. Heidän olisi pitänyt lukea sanomalehti loppuun ja keskustella maailman asioista, etteivät putoaisi kärkyiltä.

”Täällä on sanomalehtikin, täällä minun tabletissani!” Irma kiekaisi, ja hänen äänensä kohosi kirkkaaksi sopraanoksi yli kakofonisen remonttimetelin. Hän tökki ja töpötti ruutua ja sai koneensa hermostumaan. Se ei tehnyt enää ollenkaan niin kuin Irma käski.

”Ihan varmasti sen eilen vielä näin”, Irma lauloi Kolmen iloisen rosvon laulua ja taputteli konettaan kärkevästi. ”No, totteletkos, mokoma!”

Hänen sipaisunsa muuttuivat yhä suuremmiksi kaariksi, ja Siiri pelkäsi Irman rikkovan kalliin laitteensa. Hän taitteli paperisanomalehden kokoon ja vei sen paperikassiin ulko-oven viereen. Jyskytystä kuului nyt myös käytävältä, ei vain Irman asunnosta, ja jyskeen lomassa saattoi kuulla slaavilaisia murahduksia.

”No, en minä nyt löydä sitä sanomalehteä täältä, mutta se on ihan varmasti jossain tämän ipadin kätköissä. Poika Stockmannilla näytti sen minulle, vipsis vain ja ruudulla oli kaikki samat jutut kuin sinulla tuossa roskapussissa. En ole kyllä ihan varma, oliko siellä kuolinilmoituksia. Varmasti on, kun ne ovat panneet muistokirjoituksetkin nettiin.”

”Onko tuo se netti?” Siiri kysyi hieman epäluuloisena Irmalta, joka oli ottanut uuden leikkikalun syliinsä ja kuljetti etusormeaan ja peukaloaan sitä pitkin kuin olisi etsinyt kirppuja kissasta.

”Voi, sinua pölvästiä!” Irma kiljahti ja jatkoi viuhtomistaan. ”Tämä ei ole netti, tällä mennään nettiin.”

”Missä se sitten on?”

”Nettikö? Sehän on... siis se on kaikkialla... eikä oikein missään, sille on ihan oma sanakin. Anna-Liisa muistaisi varmasti...”

”Avaruus?” Siiri ehdotti.

”Ei nyt sentään. Ei tämä mitään tähtitiedettä ole, lapsikin osaa käyttää tietokonetta ja nyt myös minä, tosin tämä kone ei halua totella minua. Minun piti näyttää sinulle sellainen hauska juttu, johon varmasti ihastuisit. Nimittäin meidän kurssilla opetettiin, että tällä koneella voi katsella raitiovaunuja, mutta nyt minä en löydä sitä apsia mistään. Näitä juttuja sanotaan apseiksi, tiedätkös sitä. Olisiko se tuo apsi? Äsh, nyt tämä haluaa pelata sudokua! Miksi sinä et tullut minun kanssani tablettikurssille?”

Siiriä oli pelottanut pelkkä ajatuskin. Hän ei ollut koskaan pitänyt kursseista ja sellaisista harrastuksista, joissa täytyi taantua koululaiseksi. Sen takia hän ei ollut oppinut mitään työväenopiston ranskantunneillakaan, kauan sitten. Hän oli sitten luovuttanut, vaikka kaikki hänen ystävänsä alkaneet oikein harrastaa eri kursseja jäätyään eläkkeelle, ja siitähän oli jo... herranjestas, melkein 30 vuotta. Siinä ajassa olisi oppinut monta tanssiaskelta ja kudontatyöliä, jos olisi halunnut. Mutta Siiri oli vain ajellut raitiovaunuilla, katsellut televisiota ja lukenut kirjoja, samoja kirjoja uudestaan ja uudestaan. Hän tunsu itsensä laiskaksi ja saamattomaksi ihmiseksi, tyhmäksikin, kun hän katseli, miten innostuneena Irma tappeli koneensa kanssa, joka ei suostunut tekemään mitään, mitä Irma halusi.

”Tämä on aivan mahdoton. Minä suljen koko rakkineen. Mistäs tämä suljettiin? Hups – jaa, se olikin tuosta. Mutta usko pois, tällä pystyy katsomaan kartalta, missä kaikki Helsingin raitiovaunut kulkevat juuri nyt. Reaaliajassa, niin

kuin ne sanovat. Sinä voit suunnitella hupireittisi ihan uudella tavalla. Tai voisit, jos viitsisit kiinnostua modernin elämän suomista mahdollisuuksista.”

Irma kuulosti niin pateettiselta, että Siirille tuli entistä huonompi omatunto omasta saamattomuudestaan. Mihin hän oli tuhlannut kaikki elämänsä vuodet? Vieläkö sitä ehtisi jotenkin kuroa umpeen hukatut hetket? Yhtäkkiä kylpyhuoneesta kuului kaamea ulvahdus ja sen jälkeen rysähdys. Hetken oli kammottavan hiljaista. Siiri ja Irma tuijottivat kauhuissaan toisiaan.

”Saatana! Saatanan paska!”

Sanat katosivat uuden rysäyksen alle. Irma puristi vihreätä läpyskää rintaansa vasten. Hänen silmänsä laajenivat lautasen kokoisiksi ja hän yritti kuiskata niin hiljaa kuin mahdollista:

”Minähän sanoin! Ne osaavat kiroilla suomeksi.”

Piinaavan pitkän hiljaisuuden jälkeen kylpyhuoneesta kuului useita peräkkäisiä rämähdyksiä ja ikävää kilinää, kuin kaikki peilit ja pikkuesineet vierisivät rikkinäisinä lattialle. Kylpyhuoneen ovi oli raollaan ja Siiristä näytti, että sieltä tuli savua olohuoneeseen. Irma alkoi yskiä ja huitoa käsillään, ja Siiri nousi hädissään seisomaan mutta jähmettyi paikoilleen. Ehkä savu olikin pölyä, niin sen täytyi olla. Remonttipölyä, sitä oli alkanut olla joka paikassa niin, että monet asukkaat pelkäsivät sairastuvansa astmaan.

Kylpyhuoneesta astui eteiseen isokokoinen parrakas mies kädessään moukari. Hänellä ei ollut kuulosuojaimia eikä fosforiliiviä, vain haalarit, joissa oli joka paikassa taskuja ja lenkkejä ja muita mielenkiintoisia ulokkeita. Irma kiljaisi ja puristi entistä voimakkaammin läpyskäänsä, kuin se olisi suojakilpi avaruudesta hyökkääviä sutureita vastaan.

”Perkele”, mies sanoi selvällä suomen kielellä katsomatta

heihin. Ehkä hän luuli olevansa yksin. Siiri tuijotti lamaantuneena vierasta miestä. Hän tunsu inhottavan vihlaisun päässään eikä uskaltanut edes hengittää.

”Vittu saatana”, mies jatkoi ja mäjäytti moukarinsa Siirin asunnon lattialle niin, että Siiri pelkäsi sen tekevän reiän alakerran asuntoon. Hän ei muistanut, kuka oli muuttanut hänen alapuolelleen sen jälkeen, kun lihava rouva oli päässyt pois eli kuollut. Ja siitähän oli aikaa jo ainakin vuosi, ehkä ylikin.

Siiri katseli ympärilleen ja keskittyi hengittämään. Remonttipölyn likaama parrakas mies seiso i hänen olohuoneessaan jähmettyneenä paikoilleen. Irma hivutti hiljaa huomaamattomasti kalleinta aarrettaan käsilaukkuunsa ja nosti laukun syliinsä turvatakseen omaisuutensa. Kun Siiri sai hengityksensä taas kulkemaan ja ikävä vihlaisukin oli kadonnut päästä, hän päätti ryhdistäytyä ja käveli reippaasti miehen luokse.

”Hyvää huomenta, minä olen Siiri Kettunen”, hän sanoi ja ojensi kätensä. ”Anteeksi, että minä olen kylpytakissa, mutta en osannut odottaa teidän tulevan tänne tällä tavalla.”

Mies katseli hämmästyneenä 95-vuotiasta virttyneeseen kylpytakkiin kääriytynyttä valkohapsista naista, jonka haaleiksi kuluneet silmät katsoivat häntä iloisen uteliaasti. Hän tarttui epäröiden likaisella kourallaan Siirin käteen ja alkoi puhua huonoa englantia. Hän selitti vatsaansa raapien, että oli sattunut vahinko. Hänen ei ollut tarkoitus tulla seinän läpi Siirin luo. Hän käski Siirin ja Irman rauhoittua, vaikka he olivat mielestään käyttäytyneet varsin maltillisesti tässä epätodellisessa tilanteessa, ja vilkuili ympärilleen ymmärtääkseen, mistä pääsisi ulos.

”Olkaa hyvä”, Siiri sanoi ja avasi ulko-oven eksyneelle

moukarimiehelle. Mies harppoi suurilla, saastaisilla saappaillaan käytävään ja jätti jälkeensä lattialle kasapäin betonikokkareita sekä ammottavan aukon Siirin ja Irman asuntojen väliseen seinään. Irman puolelta tuli vaimea hajuveden tuoksu Siirin vielä äsken siistiin kylpyhuoneeseen.

”Taivas varjeltoon”, Siiri sanoi hiljaa katsellessaan kylpyhuonettaan. Suihkun kohdalla oli seinässä miehen mentävä reikä, kauniin pyöreä, ja lattia oli täynnä betonilohkareita, kaakelin sirpaleita ja muuta rojua. Pari putkea ja yksi johdonpätkä törröttivät rumasti revenneestä seinästä. Pesuallas oli paikoillaan, mutta sen yläpuolella oleva kaappi repsotti vinossa ja kaikki tavarat olivat pudonneet lattialle. Rikkinäisiä pulloja, purkkeja ja muita Siirin pesutarvikkeita oli sinkoillut sikin sokin rojun sekaan.

”Kauhistuksen hävitys!” parkaisi Irma. Hän oli vihdoinkin noussut tuolistaan katsomaan, minkälaista jälkeä remonttiroisto oli tehnyt, ja kurkki Siirin selän takaa. ”Hävytöntä touhua!”

Reiästä näkyi Irman puolelle. Sinne oli vaikea kurkistaa, kun edessä oli niin paljon romua, mutta Siiri näki, että Irman lavuaari oli kiskottu irti lattiasta ja makasi haljenneena reiän edessä. He puhisivat ja päivittelivät, kunnes eivät enää jaksaneet. Eihän mikään muuttunut paremmaksi, vaikka he kuinka manaisivat siirtolaistyöläisiä ja putkiremontteja ja Ehtoolehtoa, jossa ei osattu hoitaa mitään kunnolla. Irma lähti ensimmäisenä liikkeelle kylpyhuoneen kynnykseltä. Hän kulki hetken ympäriinsä ja lysähti Siirin sohvalle. Ja sitten hän alkoi nauraa. Sillä tavalla ihanasti niin kuin vain Irma Lännenleimu osasi nauraa: Hän aloitti heleästi korkealta kujertaen ja laskeutui vähitellen kuin bel canto -laulaja liukuen falsetista

rintarekisterin staccatoihin. Lopulta hän hakkasi käsiään reisiin, hieman tyynnyttyään hytkyi paikoillaan ja pyyhki kyyneliä pitsinenäliinaansa. Siiri katseli hymyillen ystäväänsä, siirsi pari tyynyä sivuun ja istui Irman viereen sohvalle.

"Aijai sentään", Irma voihki ja nauroi yhä. "Ei meidän elämämme ainakaan tylsää ole!"

"Lirahtiko pissa pöksyyn?"

"Nyt lirahti!" Irma kiljaisi ja alkoi uudestaan kujertaa korkealta heleästi. Siirikin nauroi, vaikka ei tiennyt, oliko tässä mitään koomillista. Mutta ainakin Irma osasi olla hauska.

"Döden, döden, döden", Irma sanoi möreällä äänellä ja huokaisi syvään. "Tämä on kyllä kätevä remontti. Pari napakkaa iskua kylpyhuoneen seinään ja hupsis, yksiöstä ja kaksiosasta on tullut suuri asunto. Ymmärrätkö, että me asumme nyt samassa huoneistossa? Meidän ei tarvitse enää kulkea käytävän kautta ja etsiä puoli tuntia avaimia päästäksemme juomaan yhdessä kaakkukahveja."

"Se on tietysti totta", Siiri sanoi ja jäi miettimään tilanteen synnyttämiä mahdollisuuksia. "Ja kun sinä menet vessaan, minä kuulen kaiken keittiöön." Irma kiljaisi riemusta ja alkoi taas nauraa. Siiri nousi pukeutuakseen, sillä tästä näytti tulevan vilkas päivä. Enempää vieraita hän ei ottaisi vastaan yöpaidassa ja aamutakissa.

Odotettuaan mielestään ikuisuuden, että kiroileva moukarimies tulisi takaisin, kuten luulivat tämän luvanneen, he kyllästyivät. Irma kaipaili punaviiniä ja Siiri halusi mennä selvittämään alakerran toimistoon, oliko kukaan aikeissa tehdä mitään. He keräsivät kimpsunsa ja kampsunsa, toisin sanoen käsilaukkunsa ja avaimensa, ja lähtivät alakertaan unohtaen autuaasti, että kello oli

edelleen vasta varttia vaille seitsemän.

II

Ehtoolehdon ala-aulassa oli kova hälinä. Laitoslamput loistivat kirkkaasti, kun ulkoa ei tullut valoa sisään. Ummehtuneessa ilmassa keskellä pauketta ja jyrinää vaelsi toinen toistaan sekavampia vanhuksia. Osa oli pukeutunut asiallisesti, kuten Irma ja Siiri, jos ei otettu lukuun Irman naurettavia kumikenkiä, mutta moni oli lähtenyt liikkeelle yöpaidassa. Kukaan ei tiennyt, mitä kello oli, mitä vuodenaikaa elettiin ja miksi tässä oltiin. Toiminnanjohtaja Sinikka Sundström ei ollut vielä tullut työpaikalle, ja yövuorossa ollut hoitajatyttö sekä filippiiniläinen jalkahoitaja Elelibeth Bandong yrittivät rauhoitella levottomia vanhuksia.

”Onko Neuvostoliitto hyökännyt Helsinkiin?” kysyi kumarainen, vanha mies Irmalta ja Siiriltä. Hän oli se, joka oli muuttanut lihavan rouvan asuntoon yli vuosi sitten. Hänellä oli aina sisälläkin lippalakki päässä ja hän kulki omituisessa etukumarassa käsiään sivuilla viuhtoen pääsemättä juurikaan eteenpäin. Siiri nauroi iloisesti hänen sutkautukselleen, mutta miesparka ei vitsaillut. Hän todella luuli, että asemasota oli päättynyt ja nyt oli tosi kyseessä ja häntä tarvittiin rintamalla. Hänen perässään kulki kolme naista, jotka kyselivät, missä lähin pommisuoja oli. Elelibeth Bandong ja espanjalainen yöhoitaja eivät ymmärtäneet, mitä Neuvostoliitto ja pommisuoja tarkoittivat.

”Ei hätää”, Siiri sanoi ja tarttui sotaveteraania käsivarresta. ”Tämä on vain putkiremontti.”

”Neuvostoliittoa ei ole enää olemassa!” Irma ilmoitti iloisesti ja sai mieheltä epäluuloisen katseen. Naiset halusivat edelleen pommisuojaan, mutta uskoivat, että vihollinen ei tällä kertaa tullut idästä. Heidän mielestään Ehtoolehdoissa oli hengenvaarallista elää.

”Täällä haiseekin omituiselta. Ehkä joku on käyttänyt kemiallisia aseita. Tai ydinpommi on räjähtänyt”, he selittivät. Irma ja Siiri vakuuttivat aikansa, että palvelutalon hävitys ei ollut katastrofi vaan tavallinen remontti, mutta naiset eivät antaneet periksi. Yhtäkkiä Irma muuttui hyvin virallisen näköiseksi ja sanoi:

”Rouvat, teidän on poistuttava välittömästi käteni osoittamaan suuntaan. Tilapäinen väestösuoja on järjestetty tuonne. Siellä alkaa hetken päästä muonitus.”

Hän viittilöi kädellään ruokasaliin, jonka ovi oli juuri avattu. Naiset lähtivät sinne odottamaan tarkempia käskyjä niin nopeasti kuin rollaattoreiltaan ja nivelrikoiltaan pääsivät.

”Sehän toimi kuin nakutettu”, Irma sanoi tyytyväisenä ja etsi katseellaan sekamelskasta tuttuja. Sotaveteraani piti yhä Siiriä käsipuolesta ja näytti odottavan selkeitä ohjeita. Seistessäänkin hän huiatoi toisella kädellä ja vaappui niin, että oli kaatua ja vetää Siirin mennessään. Mitä enemmän mies huojui, sitä tiukemmaksi hänen puristuksensa Siirin olkavarresta kiristyi. Siiri taputteli häntä olkapäähän ja mietti hetken, mitä sanoa. Jotenkin tästä otteesta oli päästävä irti, mutta komentaminen ei sujunut Siiriltä yhtä luontevasti kuin Irmalta.

”Ehkä tekin... herra... ehkä tekin voisitte mennä tuonne pommisuojaan odottamaan aamiaista. Ei pidä kuljeskella pitkään tyhjällä vatsalla.”

Kolme miestä fosforiliiveissä, kuulosuojat korvilla

saapasteli heidän ohitseen raahaten sähköjohtoja ja keltaisia keloja. He raivasivat vanhuksia tieltään kuin roskakasoja ja murahtelivat jotain, mikä kuulosti slaavilaiselta kieleltä, hyvin kauniilta. Ei ihme, että höperöimmät luulivat olevansa jatkosodan jatkoilla. Kun sotaveteraani ja kaksi pommisuoja etsivää naista olivat suunnanneet kulkunsa ruokalaan, alkoi jonkinlainen joukkopako. Kaikki siirtyivät saliin uskoen, että siellä oli turvallista ja tarjolla kenttämuonaa. Normaalisti aamiainen tarjottiin vasta kello kahdeksan, mutta nyt Ehtoolehdon harvalukuinen henkilökunta ymmärsi, että oli syytä aloittaa kahvin kaataminen etuajassa. Elelibeth Bandong ja espanjalainen yöhoitaja paimensivat Ehtoolehdon pahasti pelästyneitä asukkaita istumaan pöytiin.

”Kukkokiekuu!” kimautti Irma ja heilautti kättään korkealle. Hän oli nähnyt palvelutalon nuorten rakastavaisten, Anna-Liisan ja suurlähettilään, astuvan ulos hissistä. Suurlähettiläs oli pukeutunut siistiin arkiasuunsa, suoriin harmaisiin housuihin ja ruskeaan tupakkatakkiin, ja jalassa hänellä oli hyvin plankatut ruskeat nahkakengät. Hän talutti Anna-Liisaa käsipuolesta niin kuin herrasmiehen kuuluikin. Anna-Liisalla oli oikeassa kädessä huomenlahjaksi saatu keppi, sillä hän oli avioiduttuaan piristynyt niin, ettei enää käyttänyt rollaattoria. Hän oli kammannut hiuksensa nutturalle ja pukeutunut ruskeaan leninkiin, vaikka neitivuosinaan kulki etupäässä pitkissä housuissa. Hänen vasemmassa nimettömässään kimalteli kymmenellä briljantilla koristeltu vihkisormus, ja kaulaansa hän oli kiepauttanut vihreän, rohkean huivin. He näyttivät onnellisilta ja kauniilta lähestyessään arvokkaasti Irmaa ja Siiriä.

”Eikö ole kauheata!” Siiri puuskahti ensimmäisenä, vaikka

Anna-Liisa ja suurlähettiläs eivät olleet vielä ehtineet istuutua korttipöydän ääreen.

”Kuinka?” kysyi suurlähettiläs. Meteli oli mieletön.

He kokoontuivat edelleen päivittäin seurustelutilan nurkkaan verkapintaisen mahonkipöydän ympärille pelaamaan korttia tai muuten vain viihtymään yhdessä. Alkuperäisestä korttiringistä oli jo moni kuollut, viimeksi faktori Reino, Lierihatturouva ja lihava nainen A-rapusta, mutta uusiakin oli tullut. Margit istui heidän kanssaan niin usein kuin muilta kiireiltään ehti.

”Tämä on pahempaa kuin talvisodassa!” Irma huusi.

”Eipäs nyt liioitella”, Anna-Liisa sanoi kolealla äänellä ja pudotti keppinsä lattialle istuessaan alas. Hän näytti tavallistakin närkästyneemmältä ja itse asiassa melko uupuneelta. Suurlähettiläs sai vaivoin kepin nostettua ja istui hänkin. ”Mitä sinä, Irma, tiedät talvisodasta? Etkö sinä ollut isäsi järjestämänä siisteissä sisätöissä sillä aikaa, kun me muut sulattelimme jäätyneitä ruumiita tilapäisissä saunarakennuksissa tulipalopakkasessa ja –”

”Riittää, rakas”, sanoi suurlähettiläs. Hän ei pitänyt sotamuisteluista, vaikka koristi mielellään juhlapukunsa tammenlehvämerkillä.

”Minä olin sotasairaalassa. Minä hoidin haavoittuneita”, Irma sanoi loukkaantuneena. ”Yksikin mies luuli minua enkeliksi, kun minä olin ensimmäinen ihminen, jonka hän näki tultuaan tajuihinsa. Minähän olin aika nätti ja minulla oli sellaiset Elovena-tytön vaaleat kiharat, ja kun minä pyyhin hänen otsaansa viileällä rievulla, hän avasi silmänsä ja luuli olevansa taivaassa.”

”Riittää, Irma”, sanoi vuorostaan Anna-Liisa, joka halusi käsitellä päivänpolttavia kysymyksiä.

”Ai, olenko minä kertonut tämän jutun teille joskus

aikaisemmin?” kysyi Irma viattomasti ja etsiskeli pelikortteja tai nenäliinaa käsilaukustaan. ”Minä olen tällainen muistamaton mummi, niin minä sanon aina omille kullanmuruilleni. He hermostuvat hirmuisen herkästi, jos joskus kerron saman jutun kahteen kertaan, vaikka eihän hyvä juttu siitä pahene, päinvastoin. Lapsetkin haluavat aina kuulla saman sadun kymmeneen kertaan ja samoja uutisia toistetaan radiossa tasatunnein, ihan sanasta sanaan samoja. Sitä paitsi minä sanon minun kullanmuruilleni, että kun heitä on niin paljon, minä en mitenkään voi muistaa, kenelle olen kertonut jonkin jutun, ja se on ihan luonnollista, että joskus joku joutuu kuulemaan pariin kertaan saman tarinan. Olenko minä kertonut teille sitä, kun minun mieheni porasi seinään kirjahyllyä ja proppu petti niin, että hän sai koko hyllyn kirjoineen päivineen niskaansa?”

”Olet!” parahtivat kaikki yhtä aikaa.

”Jaaha, no niin. Mutta sittenhän te voisitte ehkä kertoa minulle, miksi minun mieheni porasi hyllyn seinään kirjoineen päivineen. Eikö se ole itse asiassa mahdotonta? Minä tarkoitan vain, että minä olen tainnut kaikki nämä vuodet kertoa teille ihan keksittyä juttua, siis pikkuisen paranneltua, mutta toisaalta minun äitinikin sanoi aina, että kuka sitä tylsiä juttuja viitsii kertoa, ja hän tarkoitti sillä sitä, että –”

”Irma!” huusi Anna-Liisa kokeneen äidinkielen opettajan äänenmuodostuksen tuottamalla voimalla niin, että ohi kulkeva remonttimies pysähtyi pelokkaan näköisenä korttipöydän viereen. ”Saatte mennä”, Anna-Liisa sanoi miehelle ystävällisesti kuin tämä olisi monivuotinen hovimestari Anna-Liisan kartanossa. Sitten hän naputti hermostuneena nyrkkiään pöydän verkapintaan, kunnes sai

koottua ajatuksensa alkuperäiselle reitille.

”Tämä remontti”, hän aloitti. ”Tästä ei tule mitään.”

Siinä hän oli tietysti oikeassa. Putkiremonttia oli kestänyt vasta vajaat kaksi tuntia ja koko palvelutalo oli sekaisin. Mitä sitten tapahtuisi, kun kukaan ei pääsisi vessaan? Tai kun ruokala olisi pakko sulkea? Jokainen oli kuullut kauhutarinoita putkiremonteista, ne olivat jollain tavalla muotia nykyään. Irman serkku oli joutunut asumaan tilapäisessä kopperossa toisella puolella kaupunkia kahdeksan kuukautta eikä remontti ollut sittenkään mennyt niin kuin piti. Serkun kylpyhuoneeseen oli ilmestynyt vääränlaisia kaakeleita ja suihku oli läntäty vinoon aivan liian korkealle.

”Minun serkkuni ei ylettynyt siihen suihkuun, ja hän on sentään ihan ihmisen pituinen nainen. Meillähän on suvussa hyvin lyhyitäkin ihmisiä, mutta he ovat sitä kuopiolaista haaraa, jonka kanssa minä en ole tekemisissä. Paitsi tietysti Greta-serkkuni, hän asuu Punavuorella ja on ihan pikkuruinen. Se oli ennen työläiskaupunginosa, Punavuori tai Rööperi, niin kuin sanottiin, mutta nykyään siellä voi asua kuka tahansa. Ja siellä on niin kauniita vanhoja taloja! Oletteko käyneet Punavuorella? Siiri, sinä ainakin olet ajellut siellä raitiovaunuillasi. Oletko huomannut, miten paljon siellä on kauniita taloja?”

Irma alkoi aina puhua pulputtaa hermostuksissaan, kun ei tiennyt, mitä tekisi. He kaikki ymmärsivät, että tämä kammottava pommi-iskua muistuttava remontin alku oli suistanut itse kunkin hieman sekavaksi. Juuri nyt Siiristä oli mukavaa, kun Irma piti yllä huoletonta tunnelmaa löpinällä, se oli rauhoittavaa. Mutta Anna-Liisan suu kiristyi ohueksi viivaksi, ja hän rummutti yhä tarmokkaammin pöydänpintaa sormillaan niin että briljantit

vain välkähtelivät ilmassa. Siiri ei ollut aiemmin huomannut, että Anna-Liisa oli rouvaksi päästyään alkanut lakata kynsiään. Niissä oli violettiin siftoavaa tummanpunaista lakkaa, Siirin mielestä vähän liian voimakasta vanhusten palvelutalon arkitunnelmaan.

”Oletko sinä käynyt manikyyrissä? Vai osaatko itse lakata noin siististi kyntesi?” hän kysyi Anna-Liisalta.

”Siiri, eikö sinullakaan ole muuta sanottavaa keskellä tätä kriisiä?” Anna-Liisa parahti ääni pettymyksestä värähtäen.

”Tämä ei voi jatkua näin. Minä olen yrittänyt keskustella asiasta toiminnanjohtaja Sundströmin kanssa, mutta hän väittää, että vuokrapuolen asukkaat ovat itse vastuussa siitä, miten hoitavat asumisensa remontin aikana. Hänellä on kuulemma tarpeeksi tekemistä dementiaosaston asukkaiden kanssa. Lisäksi hän kehtasi sanoa, että tämä on normaali käytäntö taloyhtiöiden remonteissa. Mutta eihän Ehtoolehto ole mikään normaali talo ollenkaan, vaan palvelutalo. Me maksamme kalliisti siitä, että tämä ei ole pelkkä taloyhtiö, vaan jonkinlainen... turvan takaava yhteisö. Ja sen kerran kun apua tarvitsemme, sitä ei tule.”

Siiri ja Irma eivät ymmärtäneet, minkä tyyppistä apua Anna-Liisa kaipasi. Ehtoolehdon asukkaille oli jaettu moneen kertaan tiedotteita putkiremontista, sen aikataulusta, eri vaiheista, työskentelymenetelmistä ja niiden vaikutuksista asumiseen. Sekä tietenkin tietoa kustannuksista, jotka katettiin korotetuilla vuokrilla ja palvelumaksuilla. Samaan aikaan, kun talo käärittiin muoviin, oli alkanut kellareiden tyhjennys. Heistä ainoastaan suurlähettiläällä oli kellari, eikä hän ollut jaksanut käydä sen tavaroita läpi. Hän oli maksanut jollekin luotetulle ystävälleen siitä, että tämä siirsi kellarin tavarat konttiin Vantaan pelloille remontin ajaksi. Anna-Liisa oli

vakuuttunut, että tavarat oli myyty eteenpäin eivätkä he näkisi niitä enää koskaan. Ensi viikolla jokaiseen asuntoon jaettaisiin suojamuovia, johon oli tarkoitus kääriä osa tavaroista. Taulut oli syytä ottaa pois seiniltä ja pienet esineet pakata laatikoihin. Pölyä saattoi tulla mihin tahansa, ja siksi huonekalut suositeltiin peitettäväksi muovilla. Siitä Irmalle tuli mieleen, miten ennen aina lähdettiin koko kesäksi huvilalle ja peitettiin auringonpaisteelta huonekalut, ja hän jäi pitkäksi aikaa miettimään ääneen, miksi enää ei tehty niin. Eivätkö ihmiset menneet huviloilleen vai kestivätkö kankaat paremmin aurinkoa?

Toiminnanjohtaja Sundström oli kehottanut kaikkia säilömään kallisarvoiset esineet turvaan, esimerkiksi pankkiholviin, sillä vaikka urakasta vastaava rakennusliike Muhuväe Put ja Plank oli luotettava yhteistyökumppani, ei koskaan voinut tietää, mitä yksittäisen remonttityöntekijän mielessä liikkui. Hän oli saanut sen kuulostamaan Siirin mielestä jotenkin rivolta, ja he olivat Irman kanssa saaneet tästä uuden lentävän lauseen: "Ei koskaan voi tietää, mitä remonttityöntekijän mielessä liikkuu."

Monien mielestä Muhuväe Puts ja Plank kuulosti tutulta, ja oli käynyt ilmi, että se oli sama firma, joka oli ennen tarjonnut Ehtoolehdon siivouspalveluja. Sama, jonka laskutuksissa oli ollut jatkuvasti epäselvyyksiä ja jonka hinnat olivat siivottoman korkeat ja jonka he luulivat ajautuneen konkurssiin tai vankilaan siinä myllerryksessä, kun Ehtoolehdon talousrikkokset selvitettiin oikeudessa ja osastonhoitaja Virpi Hiukkanen erosi tehtävästään heti hermoromahduksesta toivuttuaan.

"Asiaan", Anna-Liisa sanoi painokkaasti keskeyttäen muiden haparoivan yhteenvedon jaetusta tiedosta. "Nämä

ensimmäiset kaksi tuntia ovat jo todistaneet, että meille syötetyt puheet pölyttömistä työmenetelmistä ja meteliä tuottavien toimenpiteiden rajoittamisesta päiväaikaan eivät pidä paikkaansa. Koko Ehtoolehto on herännyt aamuyöstä poran jyrinään sillä aikaa, kun toiminnanjohtaja Sundström nukkuu lähiössään kaikessa rauhassa. Pölyä on kaikkialla eikä täällä voi edes hengittää.”

”Alku on vaikea, mutta kyllä se tästä helpottuu”, sanoi suurlähettiläs lempeästi ja silitti Anna-Liisan nyrkkiin puristettua kättä.

”Jokin outo vaisto sanoo minulle, että tämän remonttifirman nimi ei ollutkaan Muhuväe Puts ja Plank”, Irma mietti ääneen ja alkoi kaivaa käsilaukkuaan.

”Niin, jos se olikin pelkästään Puts ja Plank?” Siiri innostui Irman heittämästä haasteesta, joka oli helpompi kuin Anna-Liisan ylläpitämä ongelma. ”Joskus nämä yritykset muuttavat nimeä, kun niille tulee sotkuja.”

”Minun iPadini tietää varmasti, mikä se nimi on. Odottakaas hetkinen, kun minä lämmitän tämän käyntiin.” Irma alkoi hivellä läpyskäänsä lennokkailla, näyttävillä hipaisuilla. Anna-Liisa paheksui Irman puuhia. Hän tuhisi niin, että suurlähettiläs tarjosi hänelle nenäliinaansa ja taputteli rauhoittavasti hartioille.

”Kyllä kaikki järjestyy, kultaseni”, hän sanoi ja seurasi syrjäsilmillä Irman tietokoneaseikkailua.

”Ja nyt minä kirjoitan tähän, että ’Ehtoolehdon remontti’. Ei kun minä laitan ’Ehtoolehdon saneeraustyö’. Ja saattepa nähdä, kohta tiedämme oikean vastauksen!”

Anna-Liisakin lopetti äänekkään niistämisen ja katseli epäluuloisesti, miten Irman puuhastelu eteni. Ruudulle ilmestyi valokuvia ja tekstiä, ja Irma tökkäsi rannerenkaat kilahtaen yhtä laatikkoa, ja simsalabim, kone antoi

vastauksen.

”Saneeraustyöstä vastaa virolainen Puts ja Plank Oy, niin tässä lukee. Mitä minun vaistoni sanoi!”

”Tottahan minä tuon tiesin”, Anna-Liisa sanoi happamasti. ”Minusta se on sivuseikka.”

”Mutta se on siis se sama yhtiö, joka sotki täällä aiemmin kaiken, nyt vain toisella nimellä”, Siiri sanoi mietteliäästi. Irma puristi tablettia kaksin käsin poveaan vasten ja hehkui voitonriemua.

”Tämä vekotin tekee minusta viisaan ja hyvämuistisen. Aina, kun minä unohdan jotain, minä katson täältä. Ja jos tietokoneen muisti väsähtää, siihen voi ostaa uutta muistia. Kohta niin voidaan varmasti tehdä ihmisillekin. Ajatelkaas, miten lystikästä! Ei tarvita ryhmäkoteja eikä ole höperöjä mummoja yhteiskunnan kuluerinä, kun lääkäri asentaa pikkuisen lisämuistia aina tarvittaessa!” Irma nauroi pyöreä vartalo hytkyen eikä välittänyt muiden tyrmäävästä hiljaisuudesta. Hän pani koneensa hellävaraisesti takaisin käsilaukkuun ja nosti pelikortit pöydälle.

”Tietokoneen muisti on tyhjä. Sinne ladataan jotain, vasta sen jälkeen sillä on, mitä antaa. Tuo iippaad ei tee sinusta yhtään sen terveempää ja viisaampaa kuin mikään muukaan”, Anna-Liisa sanoi ja katsoi Irmaa tummat silmät leiskuen. Remontti oli totisesti ottanut koville, sillä yleensä Anna-Liisalla oli melko hyvä huumorintaju Irman suhteen. Nyt hän oli hermostunut ja äkäinen, mikä teki suurlähettilästä tavallista lempeämmän.

”Kaikki järjestyy, kaikki järjestyy, Anneli ”, hän sanoi pehmeällä baritoniäänellä. Irma ja Siiri vaihtoivat nopeasti katseita mutta eivät nauraneet, koska heidän Annelinsa oli aivan poissa tolaltaan.

”Järjestyy! Miten ihmeessä sinä voit kuvitella, että tämä

helvetti muuttuu paratiisiksi sinun silittelylläsi?” Anna-Liisa tiuskaisi. Hän nousi ylös ja katsoi miestänsä niin, että tämä ymmärsi ojentaa hänelle ensin kepin ja sen jälkeen käsivartensa. ”Me lähdemme nyt kävelyllä. Mieluiten toki lepäisin hetken, mutta se on tässä helvetin esikartanossa mahdotonta. Tule, Onni.”

He menivät, Anna-Liisa ylväässä ryhdissä melko rivakasti ja suurlähettiläs hänen tyylikkäänä tukenaan reippain askelin vaimoaan ulos luotsaten, ohi sähköjohtokelojen, sementtisäkkien ja rakennustelineiden. Irma puolestaan ilmoitti, että hänellä oli tänään luokkakokous, ja hänellä oli kova kiire kaupungille.

”Menetkö sinä noissa rantatohveleissa luokkakokoukseen?” Siiri kysyi kauhuissaan.

”Nämä ovat Crocksit, etkö sinä jo opi. Näissä voi vallan hyvin mennä ravintolaan kesähelteellä.” Ja niin Irma meni, iloisesti ja huolettomasti, kuin Ehtoolehdon täydellinen saneeraus olisi vain yksi pikku bagatelli hänen hauskassa elämässään.

Siiri palasi asunnolleen ja heittäytyi sängylle kuuntelemaan eri puolilta taloa kuuluvia remontin ääniä. Hän mietti, että olisi ehkä mukava olla dementoitunut, koska silloin ei ymmärtäisi tästäkään putkiremontin aiheuttamasta kamaluudesta mitään. Mutta sitten hän tuli järkiinsä ja oli onnellinen, koska muisti kuka oli, osasi kulkea omilla jaloillaan ja tiesi, mitä tänään oli tehtävä. Toisin sanoen ei mitään. Ja koska hänellä oli ystäviä, jotka leikkivät tabletilla ja antoivat kutsua itseään Anneliksi.

III

Ehtoolehdon toiminnanjohtaja Sinikka Sundström piti hätäkokousta palvelutalon salissa, joka oli poikkeuksellisesti aivan täynnä asukkaita. Sundströmin sekaiset hiukset olivat kosteudesta kähertyneet, ja vaikka hänellä oli yllään vain ohut kirjava kaapu, jossa oli avonainen kaulus ja löysät hihat, hän näytti siltä, kuin läkähtyisi kuumuuteen. Puinen puuristi hehkui hänen punoittavalla povellaan, ja hän pinnisti kovasti hymyilläkseen aurinkoisesti asiakkailleen. Palvelutalon täydellinen saneeraus oli projekti, johon hän ei sosionomin opinnoillaan osannut odottaa joutuvansa. Onneksi hänellä oli apunaan rakennusurakoinnista vastaava projektipäällikkö Jerry Siilinpää, joka oli tänään tulossa henkilökohtaisesti kertomaan remontin etenemisestä vanhuksille.

”...joten nyt tarvitaan reipasta asennetta ihan jokaiselta”, Sundström sanoi ja löi kätensä yhteen.

Melkein kaikki liikkumaan kykenevät asukkaat olivat paikalla, sillä poraamista ja pauketta oli nyt kärsitty jo toista viikkoa. Suojamuovien toimittaminen oli viivästynyt, vedentulo saattoi keskeytyä ilman varoitusta ja huhut tavaroiden katoamisista ja omaisuuden vahingoittumisista lisääntyivät päivittäin. Fysioterapeutti oli sulkenut vastaanottonsa ja viriketoiminta oli ajettu alas.

”Kaivetaan sieltä hyvän hengen pussukasta iloista mieltä oikein monta kourallista! Samassa veneessähän me kaikki tässä olemme!” Sundström huuteli ja levitti kätensä kuin

Luciano Pavarotti ottaessaan vastaan yleisön suosionosoituksia, vain suuri riepu puuttui vasemmasta kädestä. "Iso jaksuhali!"

"Anteeksi kuinka?" huusi lippalakkipäinen sotaveteraani, joka ei suostunut istumaan, vaan seiso i kädet viipottaen oudossa kumarassa ovensuussa. Hän ei kuullut muuta kuin poran pörinää eikä ymmärtänyt toiminnanjohtajan elekieltä.

"Ota pussukasta hyvää mieltä", Irma huusi hänelle ja nauroi heleästi päälle. Hän alkoi kaivaa käsilaukustaan hyvää mieltä monta kourallista ja heitteli sitä ympäriinsä. Muut innostuivat Irman leikistä ja pian kaikki ripottelivat ympärilleen hyvää mieltä ja olivat tikahtua nauruun – paitsi Anna-Liisa ja suurlähettiläs, jotka istuivat tyrmistyneinä eturivissä.

"Tämä on hullujenhuone", Anna-Liisa sanoi ja katsoi vaativasti toiminnanjohtajaa. Sundström oli häkeltynyt. Hän ei ollut osannut aavistaa, että hänen mielenkohotuspuheensa olisi toiminut näin konkreettisesti. Hän väänteli hikoilevia käsiään, ja kun hullutus salissa vain jatkui, hän alkoi taputtaa rytmikkäästi ja korotti ääntään.

"Rakkaat, katse tänne! Muistakaa, että remontti on mahdollisuus, jota emme päästä valumaan käsistämme! Kun seinät ja pihat joka tapauksessa revitään linjasaneerauksen takia auki, samalla korjataan paljon muutakin. Julkisivun rappauksen uusiminen on jo alkanut, ja kun tämä kaikki on ohi, teillä on jokaisella upouusi kylpyhuone ja keittiö, sähköt uusittu, ilmastointi korjattu ja pihalle istutettu puita ja pensaita. Keräämme rahaa pihakeinua varten, ja siihen voitte kaikki osallistua. Että jos niin vaikka..."

Salissa oli edelleen levotonta, ja Sundströmin ääni alkoi

väristä, kunnes se häipyi voimattomana olemattomiin. Tilanne näytti jo täysin menetetyltä, mutta silloin ovesta astui reippain askelin nuorimies harmaassa, kireässä puvussa ja kumitossuissa. Nähtyään pojan Sundström lähti melkein lentoon, ja hänen poskensa alkoivat rusottaa aiempaa helakammin.

"Jerry, taivaan kiitos! Tervetuloa, Jerry Siilinpää! Voitteko malittaa... voitteko ystävällisesti kuunnella, mitä sanottavaa projektipäällikkö Jerry Siilinpäällä on tästä meidän yhteisestä seikkailustamme?"

"Kuka panee poikansa nimeksi Jerry?" kysyi melkein kalju nainen, uusi C-rapun asukas, joka istui pyörätuolissa.

"Siilinpää? Onko se käännös ruotsinkielisestä nimestä?" Siiri kysyi Irmalta.

"Mitä siili on ruotsiksi?" Irma kysyi niin kovaa, että sai aika monta vanhusta pohtimaan asiaa. Joku ehdotti otter, mutta sehän oli saukko, muisti toinen. "Voi, kun minulla olisi nyt minun vihreä läpyskäni mukana, siitä tämä selviäisi hetkessä."

"Igelkott", huusi Anna-Liisa saadakseen keskustelun tyrehtymään. "Tuskin fennomaani." Hän katseli Sundströmin vieressä seisovaa Jerry Siilinpäätä vaativasti silmiin. "Olkaa hyvä, voitte aloittaa."

"Ja jep. Huomenta, jengi! Sinikka tuossa sanoi seikkailu, ja seikkailu onkin hyvä sana", aloitti projektipäällikkö, jonka paidankaulus retkotti auki, sillä hänellä ei ollut lainkaan solmiota. Kaulassa roikkui laatta, jossa oli hänen nimensä ja valokuvansa. Sellaisia voitaisiin käyttää suljetulla osastolla, kun dementoituneet eivät muistaneet omaa nimeään, mutta että terve nuori mies kulki ihmisten ilmoilla nimilappu kaulassa, se oli Siiristä ja Irmasta kovin lystikästä. Siilinpään hiukset näyttivät likaisilta, mutta Irma